

Ruotsinsuomalaista historiaa Almedalenissa

Ilmassa oli suurten muutosten tuntua kun Mikko Viitala juontajan ominaisuudessaan avasi En finne i garderoben -seminaarin tämänvuotisella Almedalenin poliittikoviikolla Visbyssä. Kyseessä oli ensimmäinen ruotsinsuomalaisten vähemmistöasioihin keskittyvä tapahtuma tämän vuotuisen Ruotsin yhteiskunnan silmäättekevien kansoittaman kokoontumispaikan historiassa. Niinikään muodostui seminaarista merkittävä virstanpylväs myös ruotsinsuomalaisten historiassa.

Wisby Deli -ravintola oli viimeistä sijaa myöten täynnä, kun tämä Ruotsinsuomalaisten valtuuskunnan ja Ruotsinsuomalaisten nuorten liiton yhdessä järjestämä tapahtuma polkaistiin käyntiin Stortorgetin laidalla, kesäisen aurinkoisessa Visbyssä. Viitalan alustuksessa toimi hänen oma lapsuutensa ja nuoruutensa hyvänä esimerkkinä, kuinka luoda paras mahdollinen kasvuympäristö toimivalle kaksikielisyydelle. Omaa kielitaitoaan hän kuvaa "lahjana vanhemmilta", mihin toki tarvitaan lisäksi myös yhteiskunnan tukea, kotikielisiä esikouluja sekä erityisiä kieliluokkia. Surukseen hän mainitsee että viime vuosikymmenien aikana on suomenkielisen opetuksen kehitys mennyt huonompaan suuntaan, esimerkiksi hänen itsensä käymä suomenkielinen luokka (Tukholman Jakobsbergissä) on lopetettu.

Tämä valitettava tosiasia jäikin sitten tämän seminaarin ainoaksi varjopuoleksi kiteyttäen tavallaan koko tapahtuman lähtökohdan ja tavoitteet; ruotsinsuomalaisten voimistuvan halun ja tarpeen aktiivisesti taistella kansallisen vähemmistöryhmänsä oikeuksien puolesta.

Integraatioministeri Erik Ullenhag ehti kiireiltään paikalle tuomaan valtiiovallan terveiset ja tuen jatkossakin. Puheessaan hän tapansa mukaan korosti vähemmistön omaa vastuuta ja panosta asioidensa etenemisen puolesta. Itsekriittisesti hän tarkasteli historiallisessa katsauksessaan Ruotsin valtion kautta aikojen huonosti hoitamaa vähemmistöpolitiikkaa, jos sitä nyt edes politiikaksi voi kutsua. Vähemmistöihin kohdistuneet ennakkoluulot, eri tavoin ilmenneet diskriminointi ja syrjintä joutavat nyt vihdoinkin väistymään uuden vähemmistölain tieltä. Ja jatkossa on meidän yhteisvoimin pyrittävä oikeaan suuntaan. Sillä lakihan ei sinänsä muuta automaattisesti kenenkään arkipäivää, sen toteuttamisen puolesta pitää tehdä töitä. Eikä vähiten korrektilä informaation suhteen; harva esimerkiksi tiedostaa maittemme välillä vuosisatoja jatkuneen yhteiselön, vuorovaikutuksen ja sen tosiasian että suomen kieltä on käytetty Ruotsissa jo ammoisista ajoista lähtien.

– Eivät suomalaiset aikoinaan tulleet Ruotsiin Viking Linella vaan viikinkilaivoilla, kuten hän osuvasti siteerasi Esko Melakaria, yhtä seminaarin puuhamiehistä.

Ruotsinsuomalaisten nuorten edustajan, Veera Jokirinteen esittelyn jälkeen oli paneelikeskustelijoiden vuoro valottaa päivän aihetta omista näkökulmistaan.

Tukholman lääninhallituksen vähemmistöasioista vastaavan yksikön päällikkö Lennart Rohdin totesi että ruotsinsuomalaiset ovat jo "raottaneet komeron ovea" (vrt. "En finne garderoben"), ja nyt on korkea aika tulla ulos kokonaan. Suomalaisvähemmistölle on luotu uuden lain puitteissa aivan uudet mahdollisuudet esittää konkreettisia vaatimuksia ja vaatia yhteistyötä sekä määräysvaltaa. Pelkät sanat ja erinäköinen tiedotus valtiovallan taholta eivät enää riitä. Myös Lennart Rohdin sivusi puheenvuoroissaan vähemmistöjen historiallista kaltoinkohtelua sekä korosti nykyistä oman vastuun merkitystä. Viitaten suomenkielisten hallintoaluekuntien vaihtelevaan menestykseen vähemmistölain toteuttamisessa omilla tahoillaan, hän muistutti monisäikeisen yhteistyön tärkeydestä. – Me olemme kaikki yhdessä ennenäkemättömien haasteiden edessä, hän muistutti. Rohdin tähdensi viranomaisten laissa säädettyä vastuuta tehdä yhteistyötä asianosaisten ruotsinsuomalaisten edustajien kanssa, eritoten kaikissa valtion myöntämän rahoitukseen liittyvissä hankkeissa.

Professori Jarmo Lainio kertoi elämäkerrallisessa katsauksessaan kuinka häpeällistä suomen kielen puhuminen oli hänen nuoruudessaan, minkä seurauksena hän tuhansien muiden toisen polven ruotsinsuomalaisten lailla lähes kokonaan kadotti äidinkieltänsä. Poikkeukselliseksi hänen kohdallaan muodostui se että hän myöhemmällä iällä "valloitti" suomen kielen takaisin ja toimii sen parissa nykyisin töikseen yliopistotasolla. Johdonmukaisesti Lainio puhui kielen opetuksen tarpeesta ja tärkeydestä, pelkkä puhekielen taitaminen ei riitä eikä siihen ole tyytyminen. Tärkeänä osatekijänä suomen kielen menestykselliselle tulevaisuudelle hän mainitsi koulutuksen lisäksi kielen arvostuksen kehittämisen.

Samoilla linjoilla liikkui myös tapahtuman toinen ruotsinsuomalaisten nuorten aktivisti Lina Puranen, joka nuoresta iästään huolimatta on jo ehtinyt monin tavoin vaikuttaa ruotsinsuomalaisten etujen puolesta, pääasiassa toisen ja kolmannen polven asioissa. Myös henkilökohtaisella tasolla hän on oiva esimerkki vanhempien vastuun kantamisesta. Linan omasta poikavauvasta on hyvää vauhtia tulossa kaksikielinen, mikä todistetusti luo tulevalle nuorukaiselle aivan erilaatuiset lähtökohdat yksikielisiin ikätovereihinsa verrattuna. Lina ja hänen omat ikätoverinsa ovat puolestaan hyvää vauhtia tuomassa aivan uusia tuulahduksia ruotsinsuomalaisten purjeisiin järjestämällä erilaisia tapahtumia positiivisessa ja eritoten nuoria houkuttelevassa hengessä.

Erikoisuutena ja positiivisena yllätyksenä tätä Visbyn tapahtumaa leimasi osanottajien kokoonpano; seminaari onnistui houkuttelemaan paikalle aivan uudenlaista kuulijakuntaa. Tavanomaisuudesta poiketen koostui yleisö osaksi ruotsinkielisistä, vähemmistöasioihin aiemmin liioin perehtymättömistä, toki

innolla keskusteluun osallistuneista Almedalenin vieraista. Tämä tietenkin lupaa hyvää tulevaisuudelle. – Meidän ruotsinsuomalaistenhan on nyt vihdoinkin saatava äänemme kuuluviin, ei vain viranomaisten keskuudessa vaan myös laajemmissa kansankerroksissa läpi koko maan.

Elikkä kuten Markku Peura, Ruotsinsuomalaisten valtuuskunnan puheenjohtaja asian ilmaisee: Kaiken kaikkiaan onnistunut tapahtuma, ja ensi vuonna pistetään paremmaksi!

Pertti Johannes Koistinen